

ב: עיני משפט
נד מצוה

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

מסורת הש"ס

א א מ"י כ"ט ח"ג
אסמכתא כדמוכח פרק גערה שנתפחה (מכות דף מו.)
והקשה ה"ר אלחנן א"כ מאי רבותיה דיוקאל דאמרין פרק שני
דמולין (דף לו:) ופשי לא מטומאה עלה הרהרתי ביום ובמאי ליד
טומאה בליה ואורי דמכל מקום
רבותא היא ממה שהיה מלי עלמו
מההור מה שאין קן נשאר אלס
דאינו יגול מהס בכל יום כדאמר
טומאה בליה ואורי דמכל מקום
רבותא היא ממה שהיה מלי עלמו
מההור מה שאין קן נשאר אלס
דאינו יגול מהס בכל יום וקא משיב
ההור: ענוה ענוה מביאה דמי
יראת המא. בירושלמי דשקלים
גריס איפכא יראת הטא מביאה
לידי ענוה וקא סבר כרבי יהושע בן
לוי דנמקון דלמך ענוה גדולה
מכולס והקשה ר' יהודה מפרי"ש
דלמריקן נמדיס ט' שלשה דכריס
שקלים זה מה יראת הטא חכמה
ענוה וי"ל דה"ק דלא קניא להא
הטא שולאן המות
בלא הא יראת בלא חכמה וחכמה
בלא יראת ושמדיס בלא ענוה וענוה
בלא שמהיס:

תורה אור השלם

- 1. כי תצא ממנה על
אביבך ותשמרת מכל דבר
דברים כ"ג
2. אז דברת בחזון
לחסידיך ותאמר שויתי
עור על גבור הירמותי
כבוד ממש.
הגלות הב"ב
(ב) ש"י ד"ה נבד
נכנין אינן אלא ש:ל

הגהות הגר"א

- א] נ"ס טהרה מביאה ליד
מסדות. י"ב ט"ס ועי'
הגל"ס נרמאס ונמ"ש
הכ"ס:

לעני רש"י

פירינא [פירינא]. תיב.

מוסף רש"י

בעבדיתה טריד. והתם
(לא יתכלל בחמור ט')
כשאי שולו שאינו צריך
לפי. אבל היא בעבדיתה
טריד ולא מהרהר ב"ב
והירות מביאה
לידי ודירות. וז"ל ע"פ
מהיר. וז"ל שידע להרהר
בשפת משה סאל עיבור
על המנוה. וז"ל הלאה את
הטול ומתקן עמו שאל
יאל ליד ק. והיינו
דלמריקן ודירות מביאה
לידי ודירות (מולין טו.)

ולא כנגדי זכב [של] אשה. שוכר את האשה כמו שהיא מלובשת
בזן שמיין אותה ומתהרהר אחריה: קרן וויס הוא. כשפונה
לימין או לשמאל ליכנס ממנו למבו ופוגעין זה את זה בקרן
וזית דאינו רואה אותה מרחוק בלא כנגדו שיעלם זכבו ונלכס.
האשה הרגילה ללובשן: זכבו אשה.
משמע שמכירה: כגדי זכבוני.
(א) איוני של נשים ומדקמני כגדי זכב
אשה משמע שמכירה: כעסיקי.
שלבשקן וכבר ראה אותה מלובשת
בהן וכשחזר ורואה אותן מוכר
ביניה. ודוקא כגדי זכבוני לפי
שהאשה נאה בהן ולא שכימי אלס
שאר כגדיס דשכימי ואינו לניו לא
מסיק אדעתיה להרהר: כדדסי.
שלא לבשמן מעולם: לאשפורי.
כויס המתקן כגדיס חדשים: מין
כמינו. שנרבעת צמה: מוסר.
לדס לכניס כניס אבר הוכר:
מכחול כשפורס. מכחול הוא
קיסם שמניסין בשפופרת קנה
שהמכחול ט' כחוכה והקיסם קנה
מכחול על טס שחולין בו: הא קרי
מספול. ומינא לעיל לא נחמור
ולא נחמוכו: כעבידיקסי ערידי.
לנו על מלכאמי וסוכא כהרהרו:
סוס פרענא כיוס שמיס. לרלות
מנחין כהמה. אלמא מחמך ממש
הוא: ונשפרס מכל דבר רע.
וסמין ליה כי יהיה כך איש אשר
לא יהיה טמור מקרה לילה וקא
מזכיר ליה להשמר סאל יבא יבא
ק: סודס. על ידי שעותק זה
ועוד שרואה ומנין ואונות שבה
ונשמר: (ט' וזיווט. [וזין] ונשמר
קודס לן של סאל סאל עבידה לידו
כי הכא דאינו מהרהר בלא ליד
טומאה: וסיווט. כשהענידה בלא
ליד וזכר להשמר סאל יבא וזכר
אמרין ככל הכשר בשמטת מולין
(מולין דף ק:) מאי לאו דחזיר ולא
נעע לא דחזי קדיס ומשי ידיה
מעיקרא: נקיפס. נקי בלון חטא:
פרישות. אף מדבר המותר פורס
להחמיר על עמו: טהור זה
מלובס ויעדיף מנקי: לידו רוח
הקודס. להשנות עליו שניה: לא
דכרס כחון לפסיוני. ולא נאלר
לידאן ולענין: פסיס. מביאת
חיטין ושערין קודס שמאלא בזרין
ובכל"ז פירינא: משיי ליה.
עוד כוכיס כחוכר ונמלא
שמן לו יסוב וחניה בקרקע: לא
ידע כשחייו. לא מינכר שנה
כחיבורין מכאן ואילן דקמה פסדא
ואילן נהי נמי דלא פסיד מיהו לא
מינכר דלשנת: אבל שסת. דנראה
לעניס דמה דמשיי ליה משנתת:
כסא קאמר ר"מ. כשחת משוס ידיע
שמתיה: דלאו כרשוס קיימי.
שחת ואילן וקמה בקרקע ישראל
נינהו ולא מני לשהיינהו דישראל
מעכב עליה: אבל כהמה. מכ
זבן לה עובד כוכיס כרשוסיה
קיימא: על מנת לשחוט. מתנה
עמו כפירוס: כהרנ"ב' אין
משכירין כסיס. לעובד כוכיס
כא"י גזירה משוס מכירה דליסור

ולא כנגדי זכב [של] אשה * ולא בחמור
ולא בחמורה ולא בחזיר ולא בחזירה ולא
בעופות בזמן שנוקקין זה לזה ואפילו מלא
עינים כמלאך המות אמרו עליו על מלאך
המות שכולו מלא עינים בשעת פטירתו
של חולה עומד מעל מראשותיו וחרבו
שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו
כיון שחולה רואה אותו מזועזע ופוחח פו
וזורק לתוך פיו ממנה מת ממנה מסריה
ממנה פניו מוריקות קרן זוית הוא: ולא
בבגדי צבע [של] אשה: א"ר יהודה אמר
שמואל יאפילו שמוחין על גבי כותל א"ר
פפא יובמכיר בעליהן אמר רבא דיקא נמי
דקתני ולא בבגדי צבע * אשה רבא קתני ולא
בבגדי צבעונין שמע מינה אמר רב חסדא
הני מיילי בעתיקי אבל בחדתי לית לן בה
דאי לא תימא הכי אן מנא לאשפורי היכי
יהיבין הא קא מסחכל ולמעמך הא ד' דאמר
רב יהודה ימין במינו מותר להכניס כמכחול
בשפופרת הא קא מסחכל אלא בעבדיתה
טריד ה"נ בעבדיתה טריד אמר מר ממנה
מת נימא פליגא דאבוה דשמואל דאמר
אבוה דשמואל אמר לי מלאך המות אי
לא דחיישנא ליקרא דברייתא הוה פרענא
בית השחיטה כבהמה דלמא היא טיפה
מחתכה להו לסימנין ממנה מסריה מסייע
ליה לרבי חנינא בר כהנא דא"ר חנינא
בר כהנא אמרי לי רב הרוצה שלא יסריח
מתו והפנו על פניו: ת"ר יונשמרת מכל
דבר רע ישלא יתהרר אדם ביום יבוא ליד
טומאה בליה מכאן * א"ר פנחס בן יאיר
יתורה מביאה לידי זהירות וזהירות מביאה
לידי זרויות וזרוות מביאה לידי נקיות
נקיות מביאה לידי פרישות פרישות מביאה
לידי (חסידות חסידות) מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי
יראת הטא יראת הטא מביאה לידי רוח
הקודש רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים וחסידות גדולה מכולן
שנאמר יא דברת בחון לחסידך ופליגא דרבי יהושע בן לוי דא"ר
יהושע בן לוי ענוה גדולה מכולן שנאמר ירוה ה' אלהים עלי יען משה
ה' אותי לבשר עניים חסידים לא נאמר אלא עניים הא למדת * שענוה
גדולה מכולן: אין מוכרין להן וכו': ת"ר * מוכרין להן אילן על מנת לקיץ
וקוצין דברי ר' יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין להן אלא קצוצה שחת
על מנת לגזוז וגוזו דברי רבי יהודה ר"מ אומר אין מוכרין להן אלא גזוזה
קמה על מנת לקצור וקצור דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר אין מוכרין
אלא קצורה וצריכא דאי אשמעינן אילן בהא קאמר רבי מאיר כיון
דלא פסיד משהי ליה אבל האי דכי משהי לה פסיד אימא מודי ליה
ל' יהודה ואי אשמעינן בהני תרתי משום דלא ידע שבחיהו אבל
שחת ידיע שבחיהו אימא מודי ליה ל' מאיר ואי אשמעינן בהא בהא
קאמר ר' מאיר אבל בהך אימא מודי ליה לרבי יהודה צריכא איבעיא
להו כהמה על מנת לשחוט מהו התם טעמא מאי שרי ר' יהודה
דלאו כרשותיה קיימי ולא מצי משהי להו אבל בהמה כיון דברשותיה
דעובד כוכיס קיימא משהי לה או דלמא לא ת"ש דתניא בהמה ע"מ
לשחוט ושוחט דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין לו אלא שחוטת:
מתנ"י אין משכירין להם בתים בארץ ישראל ואין צריך לומר שדות ובסוריא

דלורייתא היא שנתן להם חנייה בקרקע: ואין לידך לומר שדות. דלכא תרמי לאיסורא כדמפרס בגמרא [כאן]. סוריא. ארס לובה
וקומסה לארץ ישראל וכינשה דוד ומינרה לקודמת ארץ ישראל שאל על פי הדבור ונלא שסיס רינא וקרי ליה ס' כיבוס ימיד:
משכירין

שלא יתרה ארם ביום. האי קרא דרשה גמורה היא ולא
אסמכתא כדמוכח פרק גערה שנתפחה (מכות דף מו.)
והקשה ה"ר אלחנן א"כ מאי רבותיה דיוקאל דאמרין פרק שני
דמולין (דף לו:) ופשי לא מטומאה עלה הרהרתי ביום ובמאי ליד
טומאה בליה ואורי דמכל מקום
רבותא היא ממה שהיה מלי עלמו
מההור מה שאין קן נשאר אלס
דאינו יגול מהס בכל יום כדאמר
טומאה בליה ואורי דמכל מקום
רבותא היא ממה שהיה מלי עלמו
מההור מה שאין קן נשאר אלס
דאינו יגול מהס בכל יום וקא משיב
ההור: ענוה ענוה מביאה דמי
יראת המא. בירושלמי דשקלים
גריס איפכא יראת הטא מביאה
לידי ענוה וקא סבר כרבי יהושע בן
לוי דנמקון דלמך ענוה גדולה
מכולס והקשה ר' יהודה מפרי"ש
דלמריקן נמדיס ט' שלשה דכריס
שקלים זה מה יראת הטא חכמה
ענוה וי"ל דה"ק דלא קניא להא
הטא שולאן המות
בלא הא יראת בלא חכמה וחכמה
בלא יראת ושמדיס בלא ענוה וענוה
בלא שמהיס:

הסידרים

לא נאמר אלא עניים.
ול"מ הא כמיב נמי או
דברת בחון לחסידך ולא כמיב
לענוין וי"ל התם חסידים כמיב
וכ"ש עניים אבל לענין כשורת הגאולה
שפיעא מולה אומס כמאני' וגדולים
יומר: ואי אשמעינן הני תרתי
דאי ידע כשחייהו. והקשה הר"ר
אלחנן לשמעינן שחת ידיע שחת
וקמה דספדא וכ"ש אילן וי"ל דלא זו
אף זו קתני: בהמה ע"מ
כשחוטת. מהו. מימא מאי כני ומאי
פליגי ר"מ וכני יהודה כמקון הא
אפי' כסתם אמריקן לעיל ט' אימור
לשמטה זכנה ולפי' רש"ס דלא
מיירי לעיל אלל כנה דוקא יתאל
וי"ל לפ"ה דהכא מיירי כעגליס
וקיימס שאסור למכור להם:
הא

נקיות מביאה לידי פרישות פרישות מביאה
לידי (חסידות חסידות) מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי
יראת הטא יראת הטא מביאה לידי רוח
הקודש רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים וחסידות גדולה מכולן
שנאמר יא דברת בחון לחסידך ופליגא דרבי יהושע בן לוי דא"ר
יהושע בן לוי ענוה גדולה מכולן שנאמר ירוה ה' אלהים עלי יען משה
ה' אותי לבשר עניים חסידים לא נאמר אלא עניים הא למדת * שענוה
גדולה מכולן: אין מוכרין להן וכו': ת"ר * מוכרין להן אילן על מנת לקיץ
וקוצין דברי ר' יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין להן אלא קצוצה שחת
על מנת לגזוז וגוזו דברי רבי יהודה ר"מ אומר אין מוכרין להן אלא גזוזה
קמה על מנת לקצור וקצור דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר אין מוכרין
אלא קצורה וצריכא דאי אשמעינן אילן בהא קאמר רבי מאיר כיון
דלא פסיד משהי ליה אבל האי דכי משהי לה פסיד אימא מודי ליה
ל' יהודה ואי אשמעינן בהני תרתי משום דלא ידע שבחיהו אבל
שחת ידיע שבחיהו אימא מודי ליה ל' מאיר ואי אשמעינן בהא בהא
קאמר ר' מאיר אבל בהך אימא מודי ליה לרבי יהודה צריכא איבעיא
להו כהמה על מנת לשחוט מהו התם טעמא מאי שרי ר' יהודה
דלאו כרשותיה קיימי ולא מצי משהי להו אבל בהמה כיון דברשותיה
דעובד כוכיס קיימא משהי לה או דלמא לא ת"ש דתניא בהמה ע"מ
לשחוט ושוחט דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין לו אלא שחוטת:
מתנ"י אין משכירין להם בתים בארץ ישראל ואין צריך לומר שדות ובסוריא

דלורייתא היא שנתן להם חנייה בקרקע: ואין לידך לומר שדות. דלכא תרמי לאיסורא כדמפרס בגמרא [כאן]. סוריא. ארס לובה
וקומסה לארץ ישראל וכינשה דוד ומינרה לקודמת ארץ ישראל שאל על פי הדבור ונלא שסיס רינא וקרי ליה ס' כיבוס ימיד:
משכירין